

Anti- pestprotocol

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Algemeen	4
2.1 Definitie	4
2.2 Kenmerken	4
2.3 Uitgangspunt	4
2.4 Visie op pesten	5
3 Kenmerken van pesten	6
3.1 Kenmerken van pester	6
3.2 Kenmerken van slachtoffer	6
4 Preventie	7
5 Vermoeden van pesten	8
6 Als er gepest wordt	9
7 Aanpak van pestgedrag (en ruzies)	10
7.1 In vier stappen	10
7.2 Hoe gaan we met elkaar om?	10
7.3 Andere afspraken rondom gedrag	12
8 Consequenties van pesten voor de pester	13
9 Begeleiding	14
9.1 Begeleiding van leerlingen	14
9.2 Adviezen aan de ouders	15
10 Bijlage	16

1 Inleiding

Op De Gooise Daltonschool erkennen wij dat elk kind verschillend is. Toch zijn er ook veel overeenkomsten. Zo probeert elk kind de eigen positie te ontdekken ten opzichte van volwassenen. Maar vooral ook positie te bepalen ten opzichte van leeftijdsgenootjes. Reacties van anderen geven een kind duidelijkheid over het eigen gedrag. Bevestiging geeft zekerheid, en zekerheid geeft vertrouwen. Iedereen mag er zijn! Vanuit deze gedachte willen we heel alert zijn op signalen die op pesten kunnen duiden.

Belangrijk vinden wij om het volgende te onderscheiden:

- Wat is plagen?
- Wat is pesten?

Bij plagen geldt in algemene zin:

- Er is geen winnaar of verliezer.
- Het gebeurt incidenteel.
- Er is geen letsel. (fysiek of psychisch)
- De ander is in staat zich te verdedigen.

Bij pesten gaat het om:

- Buitengesloten worden of genegeerd worden. (doen alsof je niet bestaat)
- Uitgescholden worden vanwege het anders zijn bijvoorbeeld kleding, uiterlijk etc.
- Door iemand of groep zonder reden geslagen worden.
- Bedreigd worden, onder druk zetten.

Als dit steeds bij hetzelfde kind gebeurt en meerdere keren per dag of per week, dan is er sprake van structureel pesten. Iemand die gepest wordt kan daar blijvend schade van ondervinden.

2 Algemeen

2.1 Definitie

Onder pesten op school verstaan wij het volgende: ‘Pesten is een subtype van agressief gedrag, waarbij een of meerdere individuen bij herhaling een betrekkelijk machteloze ander aanvallen, vernederen en/of buitensluiten’ (Overveld, 2021)

2.2 Kenmerken

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Er is sprake van een agressieve daad. Het slachtoffer wordt psychisch of lichamelijk leed berokkend.
- Het pestgedrag is intentioneel. Er is geen sprake van toevallig gedrag, de pester heeft duidelijk de bedoeling om de ander pijn te doen of te vernederen.
- Het pestgedrag is niet eenmalig, maar vindt plaats over een langere periode. Dit kan een periode van bijvoorbeeld vier maanden beslaan, maar het pestgedrag kan ook meerdere jaren aanhouden.
- Er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer. Dit betekent dat de dader sterker of slimmer is, of dat er een groepje daders is zodat er een numeriek overwicht ontstaat. (Overveld, 2021)

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. Nu eens kan de één het ‘lijdende voorwerp’ zijn, dan weer de ander. Pesten is structureel en brengt kinderen tot wanhoop. Het structurele karakter vraagt om beleid, vandaar dit protocol.

2.3 Uitgangspunt

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen. (leerlingen; gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep, groepsleerkrachten en de ouders/verzorgers.
- Als school proberen we pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt.
- Als pesten optreedt, moeten we als groepsleerkracht, eventueel in samenwerking met de ouders/verzorgers dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pestproblemen zich voordoen, handelen wij volgens dit protocol.

2.4 Visie op pesten

Leerlingen en volwassenen hebben recht op een sociaal veilig schoolklimaat waarin iedereen zichzelf kan zijn en in veiligheid kan leren.

Pesten moet structureel worden aangepakt. Alleen wanneer we stelselmatig en adequaat reageren kan er van de aanpak ook een preventieve werking uit gaan. De door ons opgestelde afspraken hebben mede de bedoeling pesten te voorkomen. In voorkomende gevallen kan het wenselijk zijn om met de leerlingen op groepsniveau aparte afspraken te maken om pesten te stoppen of binnen de perken te houden. Tijdens de lessen sociaal-emotionele ontwikkeling komen aspecten aan de orde die meehelpen om pesten te voorkomen.

Het voorbeeld van de groepsleerkrachten (en thuis van de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van groepsleerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. De groepsleerkrachten horen dan ook duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

3 Kenmerken van pesten

Om alert te zijn op pesten is het goed om de signalen die op pesten kunnen wijzen op een rijtje te zetten. Het is wenselijk dat de groepsleerkrachten en ouders alert blijven.

3.1 Kenmerken van pester

De kenmerken van de pester kunnen o.a. zijn:

- Pesten is een manier om met complexe sociale verhoudingen om te gaan.
- Pesters hebben de behoefte om populair te zijn.
- Ze zijn vaak sociaal intelligent: vaardig in het herkennen en gebruiken van zwakheden van anderen.
- Pesters hebben graag de controle over andere personen of een situatie.
- Ze hebben weinig of geen respect voor autoriteit of regels.
- Gebrek aan empathie
- Intenties van de ander worden vaak als agressief aangemerkt.
- Ze hebben moeite met zelfcontrole.
- Ze zijn minder geliefd bij leeftijdsgenoten (agressief en storend gedrag).
- Slachtoffers worden niet gezien als een echt persoon.
- Er is sprake van frustratie en boosheid.
- Pesters groeien op in een gezin en/of een wijk waar geweld aan de orde van de dag is.
- Ze hebben een grotere kans op de ontwikkeling van een antisociale persoonlijkheidsstoornis. (Overveld, 2021)

3.2 Kenmerken van slachtoffer

De kenmerken van het slachtoffer kunnen o.a. zijn:

- Verminderd zelfvertrouwen.
- Geeft zichzelf de schuld van het pesten.
- Gevoelens van onmacht.
- Lage zelfwaardering.
- Weinig sociale contacten, vrienden.
- Afwijzing door klasgenoten.
- Geringe betrokkenheid op anderen.
- Passieve onderdanigheid.
- Angstig reactiepatroon.
- Fysieke zwakte.
- Fysieke/somatische klachten.
- Lage schoolprestaties.
- Toename ziekmelding.
- Externaliserend gedrag (agressie, vechten) als tegenreactie.
- Problemen in thuissituatie (mishandeling, verwaarlozing). (Overveld, 2021)

4 Preventie

Een positief leer-en leefklimaat geeft meer binding met de school, waardoor gewelddadig gedrag afneemt. Een leerling die lekker in zijn vel zit en graag naar school gaat, heeft geen reden om anderen te plagen en/of te pesten.

Er worden door het hele jaar heen in iedere groep lessen gegeven met de Geluuskoffer. De leerlingen kijken hierbij naar zichzelf en hun eigen gedrag. Dit biedt aanknopingspunten voor een gesprek over omgang met elkaar.

Op school hebben we een aantal basisregels vastgesteld:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We helpen elkaar.
- We luisteren naar elkaar.
- We zijn eerlijk.
- We blijven van elkaar af.
- We spreken anderen aan bij zijn of haar naam
- We spreken positief over een ander.
- We praten aardig tegen elkaar.
- We gaan zorgvuldig om met de spullen van school en van elkaar.
- Wij zijn allen belangrijk voor de groep en zullen meewerken aan een goede werksfeer.
- Een ruzie heeft iedereen wel eens, maar we doen wel ons best om de ruzie uit te praten.
- Wij zijn als mens net zo belangrijk als iedereen.

De eerste vier tot zes weken staan in iedere groep in het teken van 'De Gouden Weken'. Bij de Gouden Weken ligt het accent op groepsvormende activiteiten en oudercontact.

- Een groep heeft de eerste weken na de zomervakantie weer onderhoud nodig om zich te vormen. De hiërarchische structuur verschuift. Juist deze gevoelige periode is bij uitstek geschikt om in te zetten op een positieve groepsvorming.
- Ouders kunnen niet los worden gezien van de groepsvorming op school. Kinderen en ouders zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar. Als leraren willen investeren in de ontwikkeling van het kind, zullen ze ook moeten investeren in het contact met de ouders. In de eerste week na de zomervakantie zullen de kennismakingsgesprekken plaatsvinden in iedere groep. (Bijleveld, 2019)
- Aan het begin van ieder schooljaar worden in iedere groep de omgangsregels met de leerlingen uitgebreid besproken. De afspraken worden positief geformuleerd met als uitgangspunt 'zo gaan wij met elkaar om'. Deze omgangsregels hangen in de klaslokalen.

In de weken na de kerstvakantie wordt deze periode opnieuw ingezet, dit noemen we 'De Zilveren Weken'.

5 Vermoeden van pesten

Wanneer een groepsleerkracht vage signalen krijgt waardoor het idee ontstaat van stiekem, onderhuids pesten, dan zal in een dergelijk geval de groepsleerkracht extra alert ~~moeten~~ zijn. De groepsleerkracht meldt het vermoeden zal zijn/haar vermoeden bij de intern begeleider en anti-pestcoördinator ~~melden~~.

De groepsleerkracht kan ook een algemeen probleem aan de orde stellen in de groep om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. Wanneer het vermoeden bevestigd wordt, of wanneer de groepsleerkracht ~~sowieso~~ constateert dat een leerling wordt gepest doordat de gepeste of een medeleerlingen het bij hem komen melden dan gaat het vierstappenmodel in werking (zie 'Aanpak van pestgedrag in 4 stappen' in hoofdstuk 7).

6 Als er gepest wordt

Wanneer Leerlingen met elkaar onenigheid hebben, proberen zij daar eerst zelf uit te komen. In geval van pesten zal in de regel de groepsleerkracht ingeschakeld ~~moeten~~ worden. Een belangrijke opvatting hierbij is dat het inschakelen van de groepsleerkracht niet moet worden opgevat als klikken.

Vanaf de kleutergroepen brengen wij dit de kinderen al bij: 'Je mag niet klikken, maar als je gepest wordt, of als je ruzie hebt en je komt er niet zelf uit, dan mag je hulp aan de groepsleerkracht vragen. Dit is geen klikken'. Leerlingen die worden gepest, moeten weten dat zij bij volwassenen terecht kunnen voor hulp en advies: bij schoolpersoneel en bij ouders.

Ten tweede is het van belang dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de groepsleerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers mede verantwoordelijk voor een goede sfeer op school.

De antipestcoördinator is degene bij wie alle informatie rondom een gepeste leerling samenkomt. Daarnaast is de antipestcoördinator een herkenbaar aanspreekpunt voor ouders bij pesterijen op school. De antipestcoördinator coördineert mogelijkheden, mensen en middelen om pestgedrag te stoppen. Taken van de antipestcoördinator:

- Zorgen voor systematisch en structurele aanpak om pestgedrag op school te stoppen door het inschakelen van leerkracht, directie, ib'er, gedragsspecialist of contact-/vertrouwenspersoon.
- Advies geven aan leerkracht om pesterijen in de klas te stoppen, over positief klasklimaat en het inzetten van oplossingsgericht werken.
- Scholing organiseren voor medewerkers rondom sociale processen in de klas.
- Organiseren van lesprogramma's/projecten voor leerlingen inzake pestpreventie.
- Beleidsadvies geven aan directie. (Visser, 2016)

School en ouders halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen alle bij de leerling betrokken partijen. Essentieel is dat iedere volwassene onderschrijft dat pesten een agressieve daad is en niet wordt getolereerd.

Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen.

Bij problemen van pesten zullen de directie, antipestcoördinator en de groepsleerkracht(en) hun verantwoordelijkheid ~~(moeten)~~ nemen en overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders zal zijn het aanreiken van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak van de school.

7 Aanpak van pestgedrag (en ruzies)

7.1 In vier stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen de leerlingen en groepsleerkrachten volgens onderstaand stappenplan tot een oplossing te komen.

Stap 1

Er eerst zelf (en samen) uit proberen te komen.

Stap 2

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze het recht én de plicht het probleem aan de groepsleerkracht voor te leggen.

Stap 3

De groepsleerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met de leerlingen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties. (Zie bij consequenties).

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de groepsleerkracht duidelijk stelling en voert een gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De leerkracht zal de hele groep erbij betrekken, zodat de meelopers ook hier hun verantwoording kunnen trekken.

De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). De naam van de ruziemaker/ pester op het ongevallen- en incidentenformulier in Parnassys genoteerd. Bij iedere melding omschrijft de groepsleerkracht 'de toedracht'.

Bij de derde melding in het ongevallen- en incidentenformulier in Parnassys worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-/ pestgedrag. Groepsleerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

7.2 Hoe gaan we met elkaar om?

Op onze school hanteren we al geruime tijd een aantal basisafspraken in de omgang met elkaar, namelijk:

- Kinderen en volwassenen gaan respectvol met elkaar om.
- Ik help de ander.
- Ik luister naar de ander.
- Ik ben eerlijk.
- Ik schop, scheld en sla niet.
- Ik blijf van een ander af.
- Ik spreek de ander aan bij zijn of haar naam.
- Ik spreek positief over de ander; aan roddelen doe ik niet mee.
- Ik praat aardig tegen de ander.
- Ik ga zorgvuldig om met de spullen van school en van de medeleerlingen.
- Ik ben belangrijk voor de groep en zal meewerken aan een goede werksfeer.
- Een ruzie heeft iedereen wel eens, maar ik doe wel mijn best om de ruzie uit te praten.
- Ik ben als mens net zo belangrijk als de ander.

In de gouden weken maak je met je klas klassenafspraken en je hangt deze zichtbaar in de klas. De klassenafspraken die je in samenspraak met je klas maakt, behoren in lijn te zijn met bovenstaande afspraken.

Afspraken in groep 1 t/m 4

Eén keer waarschuwen: geen gevolg.

Twee keer waarschuwen:

- De leerling moet op een 'nadenkstoeltje' gaan zitten.
- De leerling moet daarna vertellen wat er is gebeurd.
- De leerling maakt eventueel een tekening over wat er is gebeurd. Dit kan bijvoorbeeld worden ingezet als een kind moeite heeft met praten.

Bij aanhoudend overschrijdend gedrag:

- De groepsleerkracht heeft contact met ouders bij het halen en/of brengen, of neemt contact op.
- De groepsleerkracht ontvangt de eventuele tekening retour. (Met handtekening van de ouders dat ze de tekening hebben gezien)

We gaan ervan uit dat ouders met hun kind hierover zullen spreken. We maken hiervan melding in Parnassys. Indien we de tekening niet of ongetekend retour ontvangen, doet de groepsleerkracht navraag. Ook dit wordt in Parnassys opgenomen.

Na twee incidenten binnen 3 weken wordt de intern begeleider geïnformeerd.

Na meer dan twee incidenten binnen 4 weken volgt een gesprek met de ouders.

Groepen 5 t/m 8

Eén keer waarschuwen: geen gevolg.

Twee keer waarschuwen:

- Benoemen van de situatie tegen het kind.
- Duidelijk maken welk gedrag wordt verwacht en waarom.

Drie keer of meer waarschuwen:

- Kind uit de situatie halen (door bijvoorbeeld het kind een time-out te geven bij collega leerkracht)
- Bij HERHAALD grensoverschrijdend gedrag een time-out bij IB'er of directeur.
 - Als UITERSTE NOODMAATREGEL: ouders bellen en vragen of zij het kind komen halen. (NB: *dit is alleen mogelijk, indien dit vooraf met de ouders is besproken*)

Algemeen

1. Ouders worden waar nodig op de hoogte gebracht van het grensoverschrijdend gedrag van hun kind.
2. Leerkracht maakt een verslag in het ongevallen- en incidentenformulier in Parnassys na time-out bij IB'er of directeur.
3. Indien er geen verbetering optreedt, worden ouders uitgenodigd om afspraken te maken over onze gezamenlijke aanpak bij herhaling van het gedrag.
4. Indien dit niet tot gewenst gedrag leidt, volgt gesprek met ouders, leerkracht, kind en directeur.

5. Indien dit niet werkt, wordt met de directeur-bestuurder overlegd wat de mogelijkheden binnen de organisatie zijn om tot een oplossing te komen.

De groepsleerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

7.3 Andere afspraken rondom gedrag

Stilteteken

In alle groepen gebruiken we een stilteteken.

Grensoverschrijdend gedrag

Wat zien wij (op school) als grensoverschrijdend gedrag?

- Als het gedrag van een leerling het lesgeven in de groep ondermijnt.
- Als de leerling het gezag van een leerkracht niet erkent.
- Als het gedrag van een leerling ten koste gaat van de ander.
- Als het gedrag van een leerling een onveilige situatie veroorzaakt voor zichzelf en anderen.
- Ongepast woord-/taalgebruik.

Bij ernstig probleemgedrag zie stappenplan in bijlage.

8 Consequenties van pesten voor de pester

Als de aanpak van het vier-stappen-model niet tot een positief effect heeft geleid, dan moeten aan de pester sancties worden opgelegd. De sancties zijn opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn gedrag:

Fase 1

Er kan door de leerkracht een keuze worden gemaakt uit verschillende sancties:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven. (Zorg voor een plek waar toezicht is op het kind)
- Niet mogen deelnemen aan bepaalde spelactiviteiten in de pauze (bijv. voetballen)
- Een schriftelijke opdracht, zoals een tekening of een opstelopdracht over de toedracht en de rol die de leerling heeft ingenomen. (afhandelen volgens de 'Hoe gaan we met elkaar om?-regels')
- Door gesprek: bewustwording voor wat de leerling met het gepeste kind doet.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen.

De naleving van deze afspraken komt aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek tussen groepsleerkracht en leerling aan de orde. De ouders worden indien nodig geïnformeerd.

Fase 2

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties geen resultaat hebben opgeleverd. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in op het ongevallen- en incidentenformulier in Parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts/ GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling, binnen de school, tijdelijk in een andere groep te plaatsen.

Fase 5

In extreme gevallen kan een leerling geschorst ('time out') of verwijderd worden. (Verwijdering gebeurt door de directeur-bestuurder.)

9 Begeleiding

9.1 Begeleiding van leerlingen

Onder begeleiding valt de begeleiding van de gepeste leerling, de pester en de begeleiding van de groep.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet de leerling voor, tijdens en na het pesten?
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie. Bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Benadrukken van sterke kanten van de leerling
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen. Bijvoorbeeld naar school brengen of 'Ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

- Praten.
- Zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als de leerling wel pest/belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school. Elkaar informeren en overleggen. Inleven in de leerling. Wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp. (Sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, enz.)

Begeleiding van de groep

- Samen met IB/anti-pest coördinator wordt er gekeken naar wat de groep nodig wanneer zich een peestsituatie voordoet.
- Bijvoorbeeld het voeren van gesprekken met de klas over pesten en omgang met elkaar in het algemeen, specifieke situaties die de klas mee krijgt bespreken of de klas verantwoordelijk maken voor de algehele sfeer en omgangsnormen.

9.2 Adviezen aan de ouders

Adviezen aan ouder kunnen gegeven worden aan de ouders van gepeste kinderen, ouders van pesters of aan andere ouders van kinderen in de klas.

Ouders van gepeste kinderen:

- Niet de pester zelf benaderen.
- Houd de communicatie met uw kind open. Blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeer dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school zo snel mogelijk met de groepsleerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en bijvoorbeeld schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: ieder kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Overige ouders

- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

10 Bijlage

Stappenplan in de klas bij ernstig probleemgedrag

1. Preventief handelen.
 - Beloningssysteem
 - Positief gedrag benoemen
 - Negatief gedrag negeren
 - Wijzen op gedragsverwachtingen
 - Preventief kindgesprek voeren
 - *Keep the flow of instruction* (zie uitleg hieronder)
2. Als de leerkracht merkt dat bovenstaande niet werkt, handel dan voordat het escaleert.
 - Vraag wat de leerling nodig heeft, bijvoorbeeld een andere werkplek in de klas of in een andere klas. Indien aanwezig; werken in het kantoortje bij IB of directie.
 - Wanneer de leerling dit niet kan benoemen neemt de leerkracht een beslissing.
3. Wanneer het wel escaleert in de groep en het is niet houdbaar om daar te blijven.
 - Haal hulp bij IB, Directie of anti-pest coördinator of andere collega die kan helpen.
 - Zij begeleiden de leerling uit de groep.
 - De leerling blijft in het kantoortje/groep tot dat de leerling rustig is geworden (time-out). Dit duurt niet langer dan 30 minuten.
 - Er vindt een (kort) herstel gesprek plaats met de leerkracht voordat de leerling terug mag in de klas. Dit gesprek is met de leerkracht, leerling en de leerkracht waarbij de leerling de time out heeft gehouden. Er worden er afspraken gemaakt om weer goed te kunnen functioneren in de groep en kort uitgesproken waarom het mis ging.
4. Wanneer de leerling na 30 minuten niet gekalmeerd is zullen ouders gebeld worden. Er wordt gevraagd indien het niet mogelijk op school te blijven de leerling mee naar huis te nemen.
5. Leerkracht schrijft een incidentenregistratie in Parnassys wanneer het escaleert.
6. Ouders worden na schooltijd op de hoogte gesteld van het incident.
7. Directie en IB worden ingelicht.

Keep the flow of instruction is een krachtige en werkzame manier om verstorend gedrag te stoppen. De strategie werkt als volgt:

- De leerkracht is bezig met een instructie. Op het moment dat de leerkracht ziet dat een van de leerlingen verstorend gedrag vertoon, loopt hij/zij kalm in de richting van de leerling.
- Terwijl de leerkracht de leerling nadert, blijft hij doorpraten over het inhoudelijke onderwerp van de les. De leerkracht kijkt naar de klas.
- Als de leerkracht bij de tafel van de leerling is, raakt hij de tafel van de leerling aan en kijkt de leerling even aandachtig en betekenisvol aan. Ondertussen blijft de leerkracht doorpraten over het onderwerp van de les.
- Na een paar seconden verbreekt de leerkracht het contact: de leerkracht trekt zijn hand terug en hij kijkt weer naar de klas.
- De leerkracht draait de leerling de rug toe en daarna loopt hij langzaam en zelfverzekerd terug naar de uitgangspositie. Nu ook geldt: doorpratend over de lesinhoud. De leerkracht corrigeert zonder te corrigeren.